

جلوه‌هایی از مصادیق طراحی پایدار در معماری بومی شهر تبریز از نظر گرمایش، سرمایش و روشنایی (نمونه موردی: بازار تبریز) الهام کاظمی^{۱*}، لیلا محبی^۲

1- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه

آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات آذربایجان شرقی

Email: elhamkazemi85@yahoo.com

2- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه

آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات آذربایجان شرقی

Email: L.mohebi83@yahoo.com

چکیده

ساختمان‌های تاریخی ما عموماً به گونه‌ای طراحی شده‌اند که خود به عنوان یک ساختمان خودکفا در امر تأمین انرژی عمل می‌کنند و با کمترین استفاده از سوخت‌های فسیلی و غیرقابل بازگشت شرایط آسایش را برای ساکنین خود فراهم می‌آورند. معماری سنتی قبل از پیدایش تکنولوژی و مصالح جدید ساختمانی در تمام نقاط کشور و به هر شکل و به هر کیفیت نوعی معماری با هویت بشمار می‌رفت که در طی سالیان دراز و قرن‌های متمادی مصالح و شیوه‌های فنی ویژه خود را داشت. تحلیل معماری ایرانی نشان می‌دهد که به رغم کثرت و تنوع و پیچیدگی بناها، اصول و مفاهیم و الگوهای در طول زمان، به گونه‌های مختلف در این معماری بکار گرفته شده‌اند، افزون بر آن، این نتیجه بدست آمده که تکامل معماری ایران بیشتر بر تعالی اصولی، مفاهیم و الگوهای جدید، در جریان نوعی فعالیت هوشمندانه و ماهرانه معماری استوار بوده است. با پذیرش این امر، می‌توان در معماری امروز ایران نیز به همان اصول و مفاهیم و الگوها پرداخت و آنها را در جریان یک فعالیت خلاق تکامل بخشید و به پیش برد و نقش عوامل مختلفی چون نوع مصالح، نحوه جهت استقرار بنا و غیره را در تأمین آسایش در بناهای تاریخی به دست آورد. این مقاله به بررسی تکنیک‌های مفید معماری سنتی از نظر سرمایش، گرمایش و روشنایی طبیعی در اقلیم سرد و خشک ایران با انتخاب نمونه موردی بازار شهر تبریز می‌پردازد. در این مقاله شیوه کتابخانه‌ای برای بررسی مطالب انتخاب شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که معماری این بنا در انطباق کامل با معماری پایدار می‌باشد. ساختمان‌های سنتی بناهایی پویا به حساب می‌آیند، چرا که نیازهای خود را نسبت به انرژی، در سایت خود تأمین می‌کنند و با سایت و اقلیم خود سازگارند.

واژه‌های کلیدی: گرمایش، سرمایش و روشنایی، بازار تبریز، طراحی پایدار، معماری بومی.

1- مقدمه

معماری سنتی ایران دارای پشتوانه‌ای قوی و پر بار از جنبه‌های گوناگون پایداری، هنر و فرهنگ ایرانی است و خود سهم و ارزش ویژه‌ای را از این هنر و فرهنگ نمایش می‌دهد. بررسی این ویژگی‌ها می‌تواند در خدمت برنامه ریزی، طراحی و مردمی نمودن محیط زندگی امروز قرار گیرد. [1]